

ідеї, інакше наука впадає в черствість і брехня. Мислителю потрібна лише одна-єдина думка.

Ми часто забуваємо, що мислитель, по суті, більш дієвий там, де його спростовують, а не там, де з ним погоджуються».

Богдан А., курсант 2-го курсу ННІ №3 НАВС
Науковий керівник: доцент кафедри
філософії права та юридичної логіки,
кандидат філософських наук, **Петрова Г.М.**

МАРІ ЖОЗЕФ П'ЄР ТЕЙЯР ДЕ ШАРДЕН – ВИДАТНИЙ ФІЛОСОФ ХХ СТОЛІТТЯ

П'єр Тейяр де Шарден французький теолог і філософ, один з творців теорії ноосфери. Вніс величезний вклад в палеонтологію, антропологію, філософію і теологію; створив свого роду синтез християнського вчення і теорії космічної еволюції.

Народився 1 травня 1881 в замку сарсени в Пюї-де-Дом поблизу Клермон-Ферран на півдні Франції. Закінчивши єзуїтський коледж у Монжа, вступив в орден єзуїтів у 1899. З 1901 по 1905 вивчав філософію і готувався стати священиком в єзуїтській обителі на острові Джерсі. У 1908 повернувся до Англії, де вивчав теологію в Гастінгсі. Став священиком у 1911. Потім був направлений у Париж і стажувався в Паризькому музеї у М. Буля, одного з найвідоміших палеонтологів того часу. У Першу світову війну служив у французькій армії санітаром-носієм.

У 1922 Тейяр отримав докторську ступінь з палеонтології в Сорбонні.

У 1929 році, беручи участь у стратиграфічних роботах на розкопках у Чжоукоудяні поблизу Пекіна, Тейяр був одним з учених, які виявили синантропа (*Homo erectus*), і отримав широке визнання завдяки аналізу цієї знахідки. Ще більшу славу йому і А. Брейлі принесло відкриття в 1931 того, що синантроп користувався примітивними знаряддями і вогнем.

Згідно Тейяру, еволюція - космічний, цілеспрямований процес, в ході якого матерія-енергія, складова Всесвіт, прогресивно розвивається в напрямку зростання складності і духовності. Частинки первісного хаосу перебували спочатку в стані нескінченного розмаїття. Пройшовши послідовні етапи, на яких відбувався їх синтез, вони з'єдналися в такі складні сутності, як атоми, молекули, клітини та організми. Нарешті, в людському тілі нервова система досягла такого ступеня складного єдності, що виник самосвідомим, цілеспрямований і морально відповідальний розум. Таким чином, життя, розум, дух і свобода виникли з матеріальної матриці, і людина почала набувати здатність до свідомого контролю над власними діями. Спрямованість і прогрес очевидні в еволюції матерії-енергії, яка призвела до утворення Землі та формування літосфери, що перетворилася завдяки

еволюції живих істот у біосферу. У свою чергу біосфера, внаслідок еволюції розумних істот, стала ноосферою (від грец. Nous - розум).

Отже, П. Тейяр де Шарден під ноосферою він розумів новий покрив Землі, «мислячий пласт».

Тейяр був переконаний, що еволюція не закінчилася на людині як індивіді, а триває в міру того, як людство об'єднується в співтовариства із зростаючою диференціацією індивідуальних функцій і відповідно збільшується ступенем взаємозалежності. Глобальна мережа знань, досліджень і почуття взаємозалежності людей утворюють те, що Тейяр називав ноосферою. Еволюційний процес він графічно зображував як «конус простору - часу», в основі якого поміщав множинність і хаос, а на вершині - точку останнього об'єднання в складну єдність, «точку Омега».

Еволюційна модель Леруа і Тейяра де Шардена повторює основні положення неоплатонізму. Виникнення Всесвіту, поява і розвиток життя на Землі описується в термінах сучасної науки, але принципова схема концепції відповідає принципам неоплатонізму. Згідно Тейяру де Шардена, людина також прагне перейти в сферу розуму і розчинитися в Бога. Уявлення про ноосферу і «наджиття» в ній, як злиття рас, Природи і Бога в єдине ціле, як кінець еволюції носить філософський характер.

Тейяр залишив дві великих праці: «Феномен людини» (1955) - книга, звернена до людей з науковим складом розуму; «Божественне середовище» (1957) - праця, написаний для релігійно-орієнтованого читача. Інші роботи Тейяра – «Похоження людини» (1956); «Погляд у минуле» (1957) і «Наука і Христос» (1965) - являють собою збірки есе і лекції.

Байдюк О., курсант 2-го курсу ННІ №3 НАВС
Науковий керівник: доцент кафедри
філософії права та юридичної логіки,
кандидат філософських наук, **Петрова Г.М.**

ВИДАТНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ФІЛОСОФ СЕРГІЙ КРИМСЬКИЙ

Філософ, культуролог, представник Київської філософської школи Сергій Борисович Кримський народився 2 червня 1930 року на Донбасі. Лауреат Шевченківської премії (2005), Премій НАН України: імені Д. З. Мануїльського (1990), ім. М. Туган-Барановського (2000), ім. Д. Чижевського (2001). Заслужений діяч науки і техніки України (1996), член Нью-Йоркської академії наук (1995). Автор понад 200 наукових праць, зокрема – 9 індивідуальних і 20 колективних монографій, присвячених проблемам логіки й методології науки, культурології, філософської антропології.

Розробляв засади узагальненої (некласичної) раціональності та розуміння, принципи духовності, зокрема «етичної гідності істини», «третьої правди», «інтелектуальної рішучості», тощо. Розвивав неоплатонічну концепцію вилучення архетипових – на зразок ейдосів Платона – структур